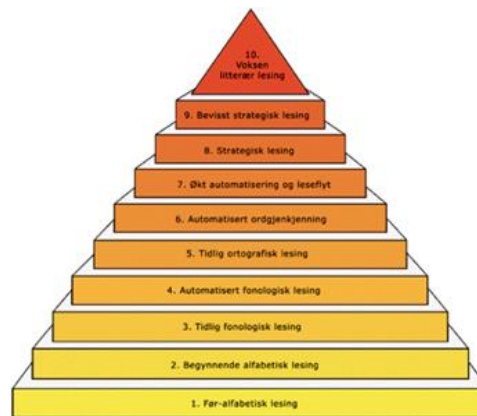

LIERNEMODELLEN

Plan for kvalitetssikring av leseopplæringen i Lierneskolene

skal utvikle gode leseferdigheter og leseforståelse
gjennom en systematisk progresjon

Vedtatt i utvalg or folk og livskvalitet xx.12.19

Lesing som grunnleggende ferdighet

Lesing er en grunnleggende ferdighet som i følge Kunnskapsløftet skal integreres i opplæringen i alle fag. Alle lærere er leselærere med ansvar for lesing i sine fag. Leseplanen bygger på OECDs definisjon av lesing. Den innebærer at lesekompetanse er en persons evne til å forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i skrevne tekster, for å nå sine mål, for å utvikle sin kunnskap og sitt potensial og for å delta i samfunnet (OECD (2009:23). Her i A. Roes oversettelse (2012: 107).

Det å lese innebærer altså kognitive så vel som affektive operasjoner, det tankemessige som å tolke og forstå, finne og reflektere, så vel som det følelsesmessige som motivasjon og holdninger til lesing. Leseplanen søker å ivareta elevens helhetlige utvikling som leser – i et livslangt lesingsperspektiv.

Å kunne lese som grunnleggende ferdighet					
Ferdighets-områder	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 4	Nivå 5
Forberede, utføre og bearbeide	Bruker forkunnskaper. Skaffer seg overblikk over teksten før lesing. Leser enkle tekster på papir og skjerm. Bearbeider teksten med noe hjelp.	Leser enkle tekster med flyt og utholdenhet. Finner og leser tekster på Internett. Stiller spørsmål til teksten. Kan samtale om innholdet.	Varierer lese måte etter teksten og formålet med lesingen i fag. Leser og navigerer hensiktsmessig på Internett. Bruker oppklarende strategier. Bruker ulike metoder for å systematisere innholdet.	Bruker faglige og andre forkunnskaper aktivt. Er bevisst og kritisk ved lesing på papir og Internett. Bearbeider teksten på selvstendig måte.	Velger relevante strategier tilpasset teksten og formålet med lesingen. Er bevisst på egen lesing og reflekterer over anvendte strategier.
Finne	Finner eksplisitt uttrykt informasjon som er sentralt plassert i enkle tekster.	Kjenner igjen sentrale tekster i faget. Finner eksplisitt uttrykt informasjon i tekster med konkurrerende informasjon. Refererer til kilder.	Finner og kombinerer informasjon fra flere steder i tekster med konkurrerende informasjon. Vurderer om kildene er troverdige.	Finner implisitt informasjon i komplekse tekster. Bruker kilder på en kritisk og etterprøvable måte.	Finner detaljert og implisitt informasjon i tekster med ukjent form eller innhold.
Tolke og sammenholde	Bruker egne ord og trekker enkle slutninger ut fra informasjon i tekster.	Identifiserer hovedtemaet og forstår sammenhenger som er tydelig uttrykt i en tekst.	Forstår informasjon som er implisitt uttrykt i tekster.	Forstår tvetydigheter. Oppfatter motstridende informasjon og informasjon som står i motsetning til det forventede.	Viser helhetlig og detaljert forståelse av komplekse tekster. Kan systematisere og trekke slutninger på bakgrunn av implisitt informasjon.
Reflektere og vurdere	Kommenterer innhold i enkle tekster.	Vurderer innholdet i tekster ut fra fagkunnskap og egne erfaringer.	Gir begrunnede vurderinger av form og faglig innhold i tekster.	Analysere og vurderer form og innhold på en kritisk måte. Sammenligner og systematiserer informasjon i ulike faglige tekster.	Vurderer komplekse tekster om ukjente emner på en kritisk måte. Trekker inn faglige og samfunnsmessige perspektiver.

Overordnet mål: Elevene i Lierneskolene skal utvikle gode og funksjonelle lese- og skriveferdigheter.

Fokusområder: *Leseglede, lesestrategier, leseutvikling (kartlegging), begrepslæring, samarbeid skole/hjem,*

Lesing i alle fag: Alle lærere er leselærere!

«Lesing er en grunnleggende ferdighet som, ifølge Kunnskapsløftet, skal integreres i opplæringen i alle fag. Alle lærere er dermed posisjonert som leselærere med ansvar for lesing i sine fag. [...] Likevel er det mange utfordringer knyttet til å se de grunnleggende ferdighetene som en naturlig del av det å arbeide med fag (udir.no)

Målet med “God leseopplæring” er å legge til rette for refleksjon over hva lesing er og hvordan en kan arbeide med lesing i klasserommet. God leseopplæring handler om å utvikle lesere som er engasjerte, strategiske, som har gode språklige ferdigheter og god tekstkompetanse. Elever som strever med lesing skal få tiltang til kompensierende hjelpemidler.

- ✓ Leseplanen skal legges inn som en del av de årlige fagplanene
- ✓ Leseplanen skal gjennomgås/presenteres til foreldrene på høstens første foreldremøte.

Fokusområde 1: Leseglede

Mål: Skape leseinteresse

Det er viktig at barna fra første stund får oppleve gleden ved å lese, at lesingen gir nøkkelen til en hel verden av fantasi, spenning, kunnskap, eventyr og glede. Den som ikke leser, mister muligheten til å utvide sin verden.

Lærerens innsats når det gjelder å stimulere hver enkelt elev til å oppdage gleden ved å lese en tekst eller en bok, har svært stor betydning. Et barns leseutvikling henger nøye sammen med om det vil leser, om det finner leselysten. Derfor har læreren stort ansvar for å tilrettelegge for leseglede.

- ✓ Folkebiblioteket/skolebiblioteket
- ✓ Fast lesetid med lesebestillinger (stasjonsarbeid)
- ✓ Samarbeid med hjemmet (høytlesing for eleven, samtale om teksten)
- ✓ Lærer modellerer og reflekterer teksten-leseopplevelsen må vurderes fortløpende

Fokusområde 2: Lesestrategier

Mål: Hensiktsmessig bruk av lesestrategier

For å utvikle strategiske lesere, understreker vi også betydningen av at læringsstrategier gjennomsyrrer undervisningen i alle fag for å skape bevisste, effektive og strategiske lesere.

Noen strategier er en kunstig måte å tvinge elevene inn i et rett strategisk tankespor. Lærere bruker disse som opptrening i noe vi ønsker skal bli underbevisst strategier. Andre strategier er ment å være viktige verktøy som kan brukes i elevens egenlæring.

1. Introduksjon
 - Læreren motiverer og forklarer hensikten
2. Modellering
 - Læreren viser
 - Elevene hermer
3. Veiledet arbeid
 - Ha fokus på at eleven får til å ta i bruk strategien
4. Selvstendig arbeid
 - Elevene bruker strategien i læringsarbeidet

Årshjul lesestrategier

Årstrinn	Lesestrategier
1.	✓ Tankekart
2.	✓ Tankekart ✓ Nøkkelord
3.	✓ Tankekart ✓ Nøkkelord ✓ VØSL (dette vet jeg, dette ønsker jeg å lære, slik vil jeg lære, har lært) ✓ Prosessnotat (matematikk)
4.	✓ Tankekart ✓ Nøkkelord ✓ VØSL

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sammen drag ✓ Prosessnotat (matematikk)
5.-7.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tankekart ✓ To-kolonne ✓ VØSL ✓ Sammen drag ✓ Nøkkelord ✓ Prosessnotat
8.-10.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elevene kan bruke strategiene hensiktsmessig

Fokusområde 3: Leseutvikling

Mål: Følge opp elevens leseutvikling

For å kunne tilpasse opplæringen er systematisk kartlegging en nødvendighet. Kartlegging gir deg grunnlag for å kunne planlegge den videre pedagogiske innsatsen. Kartleggingen bør skje med en viss regelmessighet, til å begynne med omkring annenhver måned. Elever som viser en langsom utvikling, bør kartlegges oftere.

Utviklingen av barnets leseevne omfatter flere ulike dimensjoner, som inngår i et samspill, men som også hver for seg viser et typisk forløp.

Kartleggingsprøver:

- Lesesenterets bokstavsprøve
Bokstavprøven er et enkelt, praktisk redskap som lærere på første trinn kan bruke for å registrere framgang eller stagnasjon i elevers bokstavkunnskap.
- Carlsten leseprøver
Carlsten leseprøver er utviklet slik at de gir læreren enkel og relevant informasjon om elevenes leseferdighet og leseforståelse.
- SOL
Strukturert Observasjon av Lesing er et system/verktøy for å fastslå hvor elevene er i sin leseutvikling. Hver elev skal følges i sin leseutvikling gjennom alle 10. årene på grunnskolen.
- LOGOS

Logos er et persist verktøy som kartlegger leseferdigheter, diagnostiserer dysleksi og utarbeider skreddersydde tiltak. Testen måler leseflyt, forståelse, ordavkoding og rettskriving. Kun sertifiserte testledere kan bruke Logos.

Skolene i Lierne bruker Conexus Engage som kartleggingsportal, som samler data om elevens aktivitet i læringsprosessen, organiserer og presenterer visuelt.

Fokusområde 4: Begrepslæring

Mål: Utvikle et godt vokabular

Vi trenger et godt vokabular for å kommunisere og forstå hverandre, for å lære, for å tilegne oss nye kunnskaper og for å tenke. Når man vet hvilken avgjørende betydning det har for barn og unges utvikling og læring at de har et godt vokabular, er det en stor utfordring å finne gode måter å undervise og legge til rette på for å gjøre det lettere å lære nye ord.

Fokusområde 5: Skole-hjem samarbeid

Mål: Utvikle en god holdning til lesing og skolearbeidet

Udir:

Forskning viser at et godt samarbeid mellom hjem og skole, der også foreldrene har en aktiv rolle, har positiv betydning for barn og unge på en rekke områder relatert til skolen. Det fører til bedre læringsutbytte, bedre selvregulering, bedre trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, gode relasjoner til medelever og lærere, bedre arbeidsvaner, en mer positiv holdning til skolen, bedre leksevaner og arbeidsinnsats og høyere ambisjoner med hensyn til utdanning (Epstein et al., 2002; Epstein, 2005; Fan & Chen, 2001; Semke & Sheridan, 2010).

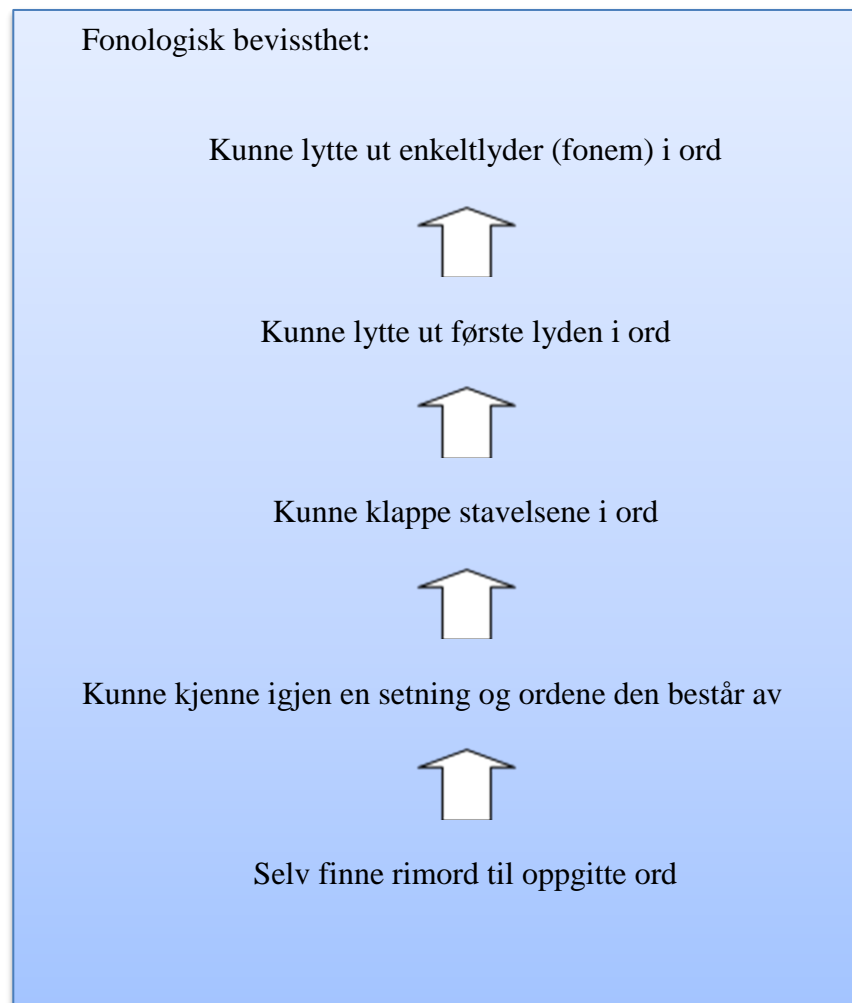
- ✓ Høytlesing
- ✓ Samtale om ord og begreper
- ✓ På første foreldremøte på høsten får foresatte informasjon om hvordan de skal hjelpe sine barn med lesestrategier

Leseplan

1. trinn

Mål:

- ✓ Å utvikle elevenes fonologiske bevissthet
- ✓ Å kjenne alle bokstav-lydkombinasjoner
- ✓ Vite at alle bokstaver har et bokstavnavn og en bokstavslyd
- ✓ Å trekke sammen enkeltlyder til enkle, lydrette ord
- ✓ Lytte ut enkeltlydene i talte ord og skrive disse som ord
- ✓ Kunne noen ordbilder

ÅRSJUL FOR 1. TRINN

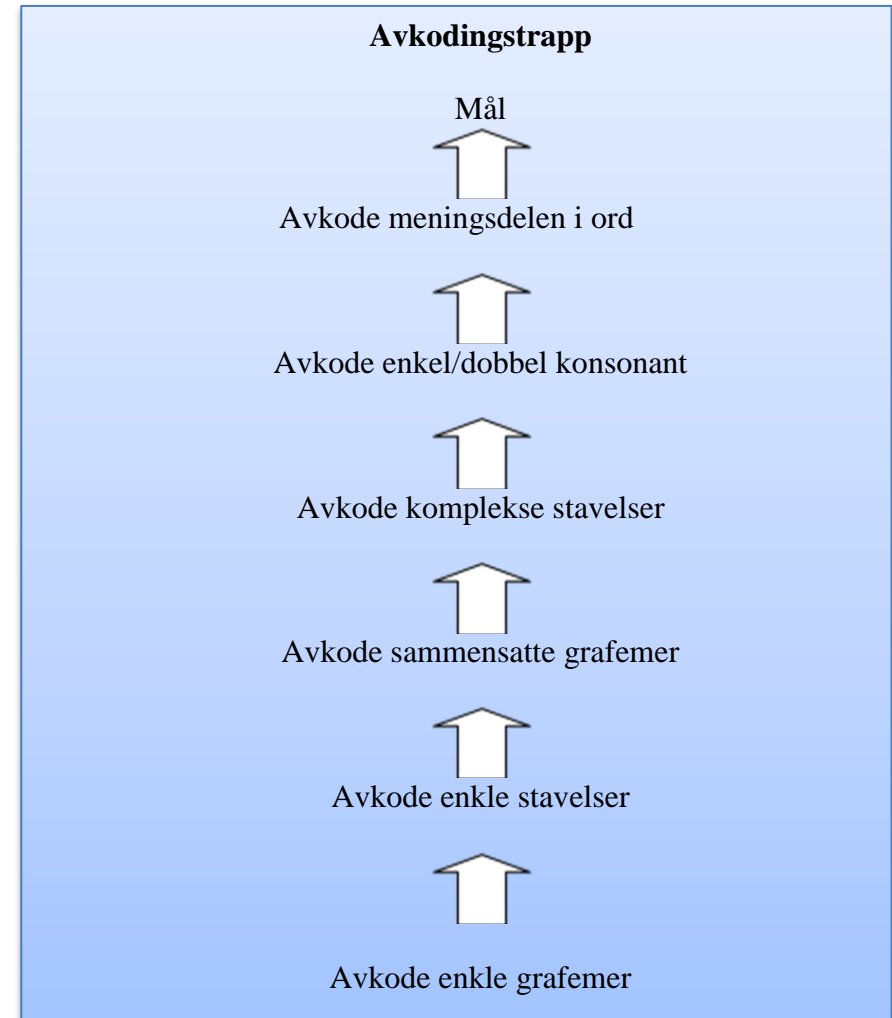
Hva	Hvordan	Lesing i alle fag	SOL	Oppfølging-tiltak	Bibliotek
<p>Læringsmål – eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navnet og lyden på bokstaven, stor og liten - Skrive bokstaven riktig, stor og liten - Bokstavens retning, form, stilling, størrelse og plassering på linjen - Alfabetet - Lese- og skriveretning - Vite hva et ord og en setning er - Lytte ut lyder først og sist i et ord - Forskjellen på vokaler og konsonanter - Klappe stavelser - Trekke lyder sammen til ord - Stave små, lydrette ord - Rim og regler, lage egne rim - Lese to- og tre stavelsesord, et utvalg gitte ord, logoer, 	<p>Høstens foreldremøte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fokus på betydningen av foreldrenes medvirkning i leseopplæringen -Arbeide med språklig bevissthet: rim, regler, lyder og ord - Språkleker - Veiledet lesing - Fokus - begrepslæring - Øveord hver uke - Høytlesing Lytte konsentrert Samtale om innholdet Gjenfortelle - Bli kjent med tankekart som lesestrategi 	<p>NORSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese bokstavene - Trekke sammen lyder til ord - Lese ord, setninger og fortellinger <p>MATEMATIKK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tall - Lese matematiske symboler - Lese enkle tekstoppgaver - Lese tabeller <p>ENGELSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser <p>KRLE, SAMFUNNSFAG OG NATURFAG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle tekster - Behandle 	<p>SOL-skjema:</p> <p>Alfabetisk lesing og tidlig fonologisk lesing</p> <p>Trinn 1-3 med fokus på:</p> <p>2.1 Har kunnskap om noen bokstaver</p> <p>3.2 Kan lytte ut lyder og enkle, lydrette ord</p> <p>3.3 Kan binde sammen oppleste lyder i korte lydrette ord til ord</p> <p>3.4 Kan avkode korte, lydrette ord ved hjelp av lydbinding</p>	<p>Se tiltak i SOL-permen under:</p> <ul style="list-style-type: none"> - arbeidsmåter som fremmer fonologisk lesing og fonologisk bevissthet - rimøvelser - setningsøvelser - analyse av stavelsene i ordet - arbeidsmåter som fremmer fonemisk bevissthet - fonemanalyse - fonemsyntese - bokstavkunnskap - arbeid med bokstavsekvenser 	<ul style="list-style-type: none"> - Bruk av skole- og folkebiblioteket - Lære å bruke biblioteket - Bli nysgjerrig på nye bøker ved å lese/høre utdrag - Nye bøker presenteres - Utstillinger

<p>enkle ord og navn - Lese de mest høyfrekvente ordene som ordbilde (100- ordliste) Lese tilpassede tekster - Skrive to- og trelydsord etter diktat - Forme enkle setninger - Uttrykke seg muntlig - Fortelle fra ei bok - Bruke ulike over- og underbegrep, likheter og forskjeller - Oppleve leseglede</p>	<p>1. Lag et tankekart ut fra forforsåelse 2. Fyll ut tankekartet underveis med aktiviteten 3. Se på tankekartet, hva har vi lært?</p> <p><u>Lesedag på våren:</u> - Markering av verdens bokdag på våren med lesekveldsmat - Fadder-lesing</p> <p>Sommerles- avslutting på høsten</p>	<p>informasjon fra bilder, tegninger, film, tabeller og kart.</p>			
---	---	--	--	--	--

2. trinn

Mål:

- ✓ Automatisere koblingen mellom grafem (bokstav/bokstavgrupper for eksempel øy, ei, kj, skj, ng) og fonem (lydene)
- ✓ Lese ord, nonord og sammenhengende tekst fonologisk (å lydere).
- ✓ Noen ord som for eksempel ”jeg”, ”er”, ”meg” skal leses ortografisk (som et ordbilde).
- ✓ Kunne svare på enkle spørsmål til lest tekst.

ÅRSJUL FOR 2. TRINN

Hva	Hvordan	Lesing i alle fag	SOL	Oppfølgingstiltak	Bibliotek
<p>Læringsmål - Eleven skal kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bokstavenes form og lyd, store og små bokstaver. - Trekke lyder sammen til ord og dele ord til enkelte lyder - Dele ord i stavelser - Vite hva vokaler og konsonanter er. - Diftongene - Vite hva en setning er - Lage egne rim og regler - Lese de mest høyfrekvente ordene (100 - ordliste). - Lese enkle tilpassede tekster tekst med flyt - Bruke enkle lesestrategier - Fortelle fra teksten ved hjelp av bilde, overskrift og tekst. - Gjenfortelle en hendelse og fortelling 	<p>Høstens foreldremøte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fokus på betydningen av foreldrenes medvirkning i leseopplæringen - Arbeide med språklig bevissthet: rim, regler, lyder, ord og setninger. - Språkleker - Fast øving på høyfrekvente ord - Øveord hver uke - Leselekse hver dag - Lese mye, høytlesing, stillelesing, medlesing, parlesing, korlesing, - Veiledet lesing - Fokus - begrepslæring - Ha egnede bøker 	<p>NORSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - lese bokstavene - trekke sammen lyder til ord - lese ord, setninger og fortellinger <p>MATEMATIKK</p> <ul style="list-style-type: none"> - lese tall - lese matematiske symboler - lese enkle tekstopp-gaver - lese tabeller <p>ENGELSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - lese enkle gloser <p>KRLE, SAMFUNNSFAG OG NATURFAG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle tekster - Behandle informasjon fra 	<p>SOL-skjema:</p> <p>Fonologisk lesing trinn Trinn 1-4 med fokus på:</p> <p>3.4 Kan avkode korte, lydrette ord ved hjelp av lydbinding</p> <p>3.5 Kan peke ut enkeltord i setninger (har begrep om ord/setning)</p> <p>4.1 Har automatisert de enkle bokstav/lydassosiasjonene</p>	<p>Se tiltak i SOL-permen under:</p> <ul style="list-style-type: none"> - arbeidsmåter som fremmer fonologisk lesing og fonologisk bevissthet - rimøvelser - setningsøvelser - analyse av stavelsene i ordet - arbeidsmåter som fremmer fonemisk bevissthet - fonemanalyse - fonemsyntese - bokstavkunnskap - arbeid med bokstavsekvenser 	<ul style="list-style-type: none"> - Bruk av skole- og folkebiblioteket - Lære å bruke biblioteket - Bli nysgjerrig på nye bøker ved å lese/høre utdrag - Nye bøker presenteres - Utstillinger

<p>- Lage spørsmål og svar til en tekst</p> <p>- Skrive egne tekster ut fra et gitt tema</p>	<p>tilgjengelige i klasserommet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruke tankekart som lesestrategi - Aktivere forkunnskaper -Oppsummering/ repetisjon - Bruke prosessnotat som lesestrategi i matematikk - Skrive egne tekster <p>Ulike skriveoppgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekst til bilde - Tankekart - Brevbok/turbok - Skrive om opplevelser <p><u>Lesedag på våren:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Markering av verdens bokdag på våren med lesekveldsmat - Fadder-lesing <p>Sommerles-avslutting på høsten</p>	<p>bilder, tegninger, film, tabeller og kart.</p>	<p>og diftongene</p> <p>4.5</p> <p>Kan gjenkjenne de vanligste småordene (100 – ordsliste)</p> <p>Hovedstrategi fortsatt fonologisk</p>		
--	--	---	--	--	--

3. trinn

Mål:

- ✓ Videreutvikle avkodingsferdigheten og leseforståelsen
- ✓ Kunne lese minst 50 ord i minuttet
- ✓ Kunne bruke overskrifter, bilder og bakgrunnskunnskaper for bedre å forstå tekster

ÅRSJUL FOR 3. TRINN

Hva	Hvordan	Lesing i alle fag	SOL	Oppfølging-tiltak	Bibliotek
Læringsmål – dette skal eleven kunne: - Fortelle fra en bok som er lest -Lage fortellende, spørrende og nektende setninger til bilder og tekst - Gjenfortelle en tekst - Lage spørsmål til en tekst - Utvide ord og begrepsforståelsen - skrive setninger, bruke stor bokstav, punktum,	Høstens foreldremøte: - Fokus på betydningen av foreldrenes medvirkning i leseopplæringen Lese mye: øke lesemengden på skolen, høytlesing, stillelesing, medlesing, parlesing, korlesing, -Gi lesebestilling - Øve på leseflyt - Veiledet lesing - Ha egnede bøker	NORSK - Lese i forskjellige sjangre - Finne informasjon i ulike tekster - Tolke og reflektere over innhold i tekst MATEMATIKK - Lese tall og matematiske symboler - Kunne tolke tekster med matematisk innhold - Lese oppgaver - Lese tabeller	SOL-skjema: Fonologisk lesing og tidlig ortografisk lesing. Trinn 1-5 (6) med fokus på: 4.6 Kan lese enkle tekster og svare på	Se tiltak i SOL-permen under: Arbeidsmåter som fremmer ortografisk lesing - parate ordbilder - ordkort - memory - ordfamilier - automatisere forstavelser - automatisere endelser	- Bruk av skole- og folkebiblioteket - Bli nysgjerrig på nye bøker ved å lese/høre utdrag - Nye bøker presenteres - Utstillinger

<p>spørsmålstegn og utropstegn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skrive egne tekster - Stoppe opp for å lese vanskelige ord på nytt - Lese de 100 mest høyfrekvente ordene. - Lese med flyt og intonasjon - Lese noen komplekse grafem - Lese digitale tekster - Oppleve leseglede - Vite forskjellen på skjønnlitteratur og fagtekst -Ha god leseforståelse: bruke lese- og læringsstrategier for å forstå innholdet i ulike tekster. 	<p>tilgjengelige i klasserommet</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fokus på begrepslæring - Lesestrategier <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tankekart ✓ Nøkkelord ✓ VØL ✓ Prosessnotat (matematikk) - Lage bokanmeldelser - Lese ulike sjangere <p><u>Lesedag på våren:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Markering av verdens bokdag på våren med lesekveldsmat - Fadder-lesing <p>Sommerles-avslutning på høsten</p>	<p>ENGELSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser og tekster <p>KRLE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle tekster, lage spørsmål og finne svar - Gjenfortelle <p>SAMFUNNSFAG OG NATURFAG</p> <ul style="list-style-type: none"> -Lese og finne informasjon i ulike tekster - Samle informasjon, granske, tolke og reflektere over tekster -Gjenfortelle tekster -Lage spørsmål og finne svar fra tekster -Behandle informasjon fra bilder, tegninger, film, tabeller, oppskrifter og kart 	<p>“akkurat-der”</p> <ul style="list-style-type: none"> - spørsmål. <p>4.7 Kan gjøre en av setningene i teksten om til et spørsmål.</p> <p>5.2 Tilegner seg kunnskap om lesing av ord med enkel og dobbel konsonant.</p> <p>5.5 Leser ord for ord med god kontroll</p>		
--	---	---	--	--	--

4. trinn

Mål:

- ✓ Kunne lese minst 80 ord per minutt
- ✓ Kunne trekke ut informasjon fra tekst
- ✓ Kunne bruke lesestrategiene tankekart, nøkkelord, VØL, sammendrag, prosessnotat (matematikk)

ÅRSHJUL FOR 4. TRINN

Hva	Hvordan	Lesing i alle fag	SOL	Oppfølgingstiltak	Bibliotek
Læringsmål – dette skal eleven kunne: Oppleve leseglede - Fortelle fra en bok han lest - Kan gjenfortelle en tekst - Vise god leseforståelse: bruker lese- og læringsstrategier for å forstå, reflektere og tolke innholdet i tekster - Finne informasjon i teksten - Kjennetegn ved ulike sjangere - Forskjellen på skjønnlitteratur og	Lese mye, øke lesemengden på skolen - Tilgang til egnede bøker i klasserommet - Leselekse hver dag -Gi lesebestilling - Lese ulike sjangere som fortelling, dikt, brev, sakpreget tekst, sanger, regler og eventyr - Øve bevisst på å forstå og tolke, finne informasjon i og kunne vurdere en tekst - Øve på	NORSK - Lese ulike sjangere - Finne informasjon i ulike tekster - Tolke og reflektere over innhold i tekst MATEMATIKK - Lese tall og matematiske symboler - Kunne tolke tekster med matematisk innhold	SOL – skjema: Automatisert fonologisk lesing og ortografisk lesing Trinn 1 – 6 med fokus på 5.3 Bruker fonologisk strategi som back up ved vanskelige	Se tiltak i SOL-permen under: Arbeidsmåter som fremmer ortografisk lesing - parate ordbilder - ordkort - memory - ordfamilier - automatisere forstavelser - automatisere endelser	- Bruk av skole- og folkebiblioteket - Bli nysgjerrig på nye bøker ved å lese/høre utdrag - Nye bøker presenteres - Utstillinger

<p>fagtekst</p> <ul style="list-style-type: none"> - Argumentere og lytte til andre - Forklare og kategorisere ord - Har automatisert lesingen av de 100 mest vanlige ordene, og leser ordene i 200-ordslista riktig - Lese med flyt og Intonasjon Stoppe opp for å lese vanskelige ord på nytt 	<p>leseflyt, f.eks. repetert lesing, medlesing, korlesing, hurtiglesing av enkeltord</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veiledet lesing -Bruke pc til informasjons-innhenting i ulike fag -Kunne forholde seg kritisk til det de leser (troverdighet til teksten) -Lage spørsmål til tekst: <ul style="list-style-type: none"> 1.Akkurat der: svaret står et sted i teksten 2.Tenk og lete: svaret kommer an på flere opplysninger i teksten -Lesestrategier: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Tankekart ✓ Nøkkelord ✓ VØL ✓ Sammendrag ✓ Prosessnotat (matematikk) -Gi elevene morfologisk kunnskap (læren om språkets formsystem): <ul style="list-style-type: none"> •De sammensatte ordene •De grammatiske morfemene (bil – er/ sykle-syklet) •Forstavelene og endelsene (u-venn/bukse-løs) 	<ul style="list-style-type: none"> - Lese oppgaver - Lese tabeller <p>ENGELSK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser og tekster <p>KRLE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tekster, lage spørsmål og finne svar. - Gjenfortelle. <p>SAMFUNNSFAG OG NATURFAG</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese og finne informasjon i ulike tekster - Samle informasjon, granske, tolke og reflektere over tekster - Gjenfortelle tekster - Lage spørsmål og finne svar fra tekster - Behandle informasjon fra bilder, tegninger, 	<p>og ukjente ord med vanskelige ortografiske mønstre</p> <p>5.6 Kan lese enkle tekster og svare på “akkurat - derspørsmål” og “tenk- og-let-spørsmål”</p> <p>5.7 Kan lage spørsmål til teksten de har lest, “akkurat- derspørsmål”</p> <p>6.1 Har automatisert de komplekse grafemene</p> <p>6.4 Leser enkel/dobbel konsonant rett</p>		
--	--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> •Avledninger (sykkel kan bli syklist) •Gi elevene innsikt i ords betydning hvorfor ord har en spesiell betydning: bi- i ordet «biceps» betyr to-, det gjør også bi- i for eksempel «bifil» <p><u>Lesedag på våren:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Markering av verdens bokdag på våren med lesekveldsmat - Fadder-lesing <p>Sommerles-avslutning på høsten</p>	film, tabeller, oppskrifter og kart	(par-ordliste/ Aski Raski)	<p>6.10 Kan lese og forstå enkle skriftlige oppgaver og instruksjoner</p>	
--	---	-------------------------------------	-------------------------------	--	--

5. - 7. årstrinn

5. trinn

Mål:

- ✓ Mestre ulike former for lesing som skumlesing, dybdelesing og høytlesing med intonasjon og innlevelse.
- ✓ Kunne slå opp i ulike oppslagsverk og kunne søke på internett. Bruke det som et hjelpemiddel.
- ✓ Bruke ulike lesestrategier både skriftlig og ved muntlig framføring.
- ✓ Skille mellom fagtekster og skjønnlitterære tekster.
- ✓ Kunne forholde seg kritisk til det de leser (troverdighet til teksten)
- ✓ Kunne lese minst 90 ord i minuttet – Carlstens test

6. trinn

Mål:

- ✓ Kunne reflektere over innhold og form i ent tekst, trekke ut informasjon fra tekst og trekke egne slutninger ut fra egne erfaringer
- ✓ Kunne slå opp i ulike oppslagsverk og kunne søke på internett. Bruke det som et hjelpemiddel.
- ✓ Bruke ulike lesestrategier både skriftlig og ved muntlig framføring.
- ✓ Kunne forholde seg kritisk til det de leser (troverdighet til teksten)
- ✓ Kunne lese minst 100 ord i minuttet – Carlsten test

7. trinn

Mål:

- ✓ Kunne reflektere over innhold og form i ent tekst, trekke ut informasjon fra tekst og trekke egne slutninger ut fra egne erfaringer
- ✓ Kunne bruke informasjon fra lest tekst i egenproduserte tekster
- ✓ Kunne slå opp i ulike oppslagsverk og kunne søke på internett. Bruke det som et hjelpemiddel.
- ✓ Kunne forholde seg kritisk til det de leser (troverdighet til teksten)
- ✓ Skal kunne bruke lesestrategiene: tankekart, to-kolonne, VØSL, sammendrag, nøkkelord, prosessnotat
- ✓ Kunne lese minst 120 ord i minuttet – Carlsten test

ÅRSHJUL FOR 5.-7. ÅRSTRINN

Hva	Hvordan	Lesing i alle fag	SOL	Oppfølging-tiltak	Bibliotek
<p>Læringsmål – dette skal eleven kunne: Få et rikt utvalg av opplevelser gjennom skjønnlitterære tekster og sakprosa-tekster - Utvide ord- og begrepsforståelse - Bruke læringsstrategier - Få fram hovedpoeng i gjenfortelling - Ha kunnskap om ulike sjangre og kjenne til språklige virkemidler - Lese ulike aldersadekvate tekster med god flyt og forståelse - Lese og forstå skriftlige oppgaver og instruksjoner - Opptre i ulike språkroller - Vurdere egne og andres tekster med hensyn til formål og</p>	<p>Høstens foreldremøte: - Fokus på betydningen av foreldrenes medvirkning i leseopplæringen</p> <p>-Gi elevene morfologisk kunnskap (læren om språkets formsystem): •De sammensatte ordene •De grammatiske morfemene (bil – er/ sykle-syklet) •Forstavelser og endelser (u- venn/bukse-løs) •Avledninger (sykkel kan bli syklist) •Gi elevene innsikt i ords betydning hvorfor ord har en spesiell betydning: bi- i ordet «biceps» betyr to-, det gjør også bi- i for eksempel «bifil»</p> <p>Øve leseflyt:</p>	<p>NORSK - Kunne lese og forstå tekst i ulike sjangre - Finne informasjon i ulike tekster</p> <p>MATEMATIKK - Lese tall og matematiske symboler - Kunne bruke prosessnotat som lesestrategi - Finne mening i, og reflektere over tekster med matematisk innhold - Lese oppgaver - Lese tabeller</p> <p>ENGELSK - Lese og forstå glosser og tekster</p> <p>KRLE - Lese tekster</p>	<p>SOL – skjema: Automatisert ordgjenkjenning og økt automatisering og leseflyt</p> <p>Trinn 4 – 7 med fokus på: 5.5 Leser ord for ord med god kontroll</p> <p>6.1 Eleven skal kunne: -komplekse grafmenyer (skj/kj/ng)</p> <p>6.3 Lese de fleste ord riktig (500 ordslisten)</p> <p>6.4 Enkel og dobbel konsonant</p>	<p>Se tiltak i Sol-permen under Arbeidsmåter som fremmer økt automatisering og leseflyt: - Videre arbeid med parate ordbilder - <u>Assistert høytlesing</u>: - lærerassistert høytlesing - parlesing - repetert lesing - veksellesing - korlesing - lydbøker - frilesing</p>	<p>Regelmessige besøk hele skoleåret – 1 gang/mnd.</p>

<p>form - Erfaring med å drøfte og vurdere skjønnlitterære tekster</p>	<p><i>Veiledet lesing</i> <i>Repetert lesing</i> <i>Medlesing</i> <i>Korlesing</i> <i>Høytlesing</i> <i>Stillelesing</i></p> <p>- Arbeid med ord og begrep- under og etter lesing, øve bevisst på å forstå og tolke -Bruke førlesefase lesefase og etterlesefase - Lesebestilling - Bruke læringsstrategier i arbeid med tekst i alle fag: <i>-tankekart, to-kolonne, VØSL, nøkkelord, sammendrag, prosessnotat (matematikk)</i> - Stille spørsmål til teksten: 1.Akkurat der: svaret står et sted i teksten 2.Tenk og lete: svaret kommer an på flere opplysninger i teksten</p>	<p>- Oppleve og forstå tekster</p> <p>SAMF.FAG OG NATURFAG</p> <p>- Lese, granske, finne, tolke og samle informasjon. - Reflektere over innhold - Gjenfortelle - Lage spørsmål og finne svar - Lese og behandle informasjon fra bilder, tegninger, film, tabeller, diagrammer, oppskrifter og kart - Lese tekster på nettet</p>	<p>6.8 Oppfatter den røde tråden i hendelses-forløp og leser tilpassede tekster med god forståelse. Kan svare på «i hode spørsmål»</p> <p>6.9 Gjenfortelle fra en selvlest tekst</p> <p>6.10 Forstå skriftlige oppgaver og instruksjoner</p> <p>7.1 Setningslesingen er automatisert</p>		
--	---	--	--	--	--

	<p>3.Forfatteren og jeg: leseren må bruke tekste + noe eleven vet fra før</p> <p>4.På egen hånd: svaret står ikke i teksten, leseren må bare tenke selv</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leselekse hver dag - Øve utholdenhet - Lese og høre sin egen stemme -Rollespill og drama - Lese ulike sjangere - Nivåbaserte bøker 				
--	---	--	--	--	--

8. - 10. trinn

Mål:

- ✓ Kunne vurdere, reflektere, sammenligne og trekke slutninger fra lest tekst, og presentere dette skriftlig og muntlig.
- ✓ Beherske og ta i bruk ulike, og hensiktsmessige, læringsstrategier på alle trinn.
- ✓ Beherske og bevisst velge egnet lesemetode for informasjonshenting, dybdelesing, lesing for opplevelse og forståelse av tekst, og videreformidling av teksten.
- ✓ Beherske ulike sjangre, innen både faglitteratur og skjønnlitteratur.
- ✓ Kunne lese minst 150 ord i minuttet – Carlstens test.

Fokusområde	Læringsmål	Hvordan	SOL
LESEGELDE	<ul style="list-style-type: none"> - Vise interesse for bøker - Vite hvordan biblioteket er organisert og vet å finne fram. -Kunne føre en litterær samtale om en tekst/bok 	<ul style="list-style-type: none"> - Nivåtilpasset litteratur, skjønn- og faglitteratur - Gode rollemodeller for lesing, både voksne og andre ungdommer - Sette av tid til lesing - Elevene blir lest for - Bokprat 	<p>Nivå 9 Bevissthet for forfatterens betydning for teksten. Strategibevissthet.</p> <p>Nivå 10 Reflekterer, trekker slutninger og analyserer. Velger ulike typer lesestoff.</p>
LESEUTVIKLING	<ul style="list-style-type: none"> - Bruke fonologiske og ortografiske avkodingsstrategier - Lese med flyt og intonasjon - Kan overvåke egen lesing og læring, og velge hensiktsmessige lese- og læringsstrategier. 	<p>Mengdelesing Fokus på begrepslæring Morfologi (læren om språkets formsystem) Veiledet lesing kan være en nyttig tilnærming, spesielt til fagtekstlesingen.</p>	<p>Nivå 6 Automatisert ordavkodning. Oppfatter «den røde tråden».</p> <p>Nivå 7 God leseflyt. Forståelse av skriftlige oppgaver og instruksjoner.</p>

		Læreren modellerer læringsstrategiene og gir lesebestillinger.	Nivå 8 og 9 Aktivere bakgrunnskunnskaper. Benytte ulike notatteknikker. Strategibevissthet.
SPRÅKLIGE FERDIGHETER	<ul style="list-style-type: none"> - Har et godt ordforråd og god begrepsforståelse - Kan opptre i ulike språkroller - Kan bruke og gjenkjenne ulike teksttyper i alle fag, og forstå hva formålet med teksten er. - Kan ta i bruk lesestrategier som passer til teksten. - Kan forstå innholdet i fagtekster, og formidle fagstoff til andre. 	Hvert trinn/fag velger ut relevante læringsstrategier som det jobbes med, særlig knyttet til lesebestillinger. <ul style="list-style-type: none"> - Arrangere klassemøter og debatter, der elevene trener seg på saklig og argumenterende språkbruk. - Diskutere hvordan språkbruk kan virke diskriminerende og trakasserende. - La elevene lede og referere møter og diskusjoner - Gjennomføre enkle foredrag, presentasjoner, tolkende opplesing, rollespill og dramatisering tilpasset ulike mottaker. - Elevmedvirkende vurdering: La elevene gi saklig respons på eget og andres arbeid. - Eleven deltar i utforskende samtaler om litteratur, kunst og andre sammensatte tekster 	Nivå 8 Aktivere bakgrunnskunnskaper. Benytte ulike notatteknikker. Nivå 9 Bevissthet for forfatterens Betydning for teksten. Strategibevissthet. Nivå 10 Reflekterer, trekker slutninger og analyserer.

		- Jobbe med tekster fra ulike medier og sjangre, for å gjenkjenne det unike ved hver tekst, og også kunne sammenlikne dem.	
HØYTLESING	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne lese høyt med god intonasjon og innlevelse - Å dele litterære opplevelser - Å lese fagtekster for videre samtale, begrepsfokus 	<ul style="list-style-type: none"> - Læreren som rollemodell i lesingen, modellere lesing i både skjønnlitteratur og sakprosa. - Læreren leser høyt for større gruppe for å dele leseerfaringer, for å kunne samtale om disse etterpå. - Høytlesing for yngre elever. -Bokprat, presentasjoner, anmeldelser -Trekke ut sentrale begrep for forklaring. 	<p>Nivå 6 Automatisert ordavkoding. Oppfatter «den røde tråden».</p> <p>Nivå 7 God leseflyt. Forståelse av skriftlige oppgaver og instruksjoner.</p>

Kartleggingsplan for skolene i Lierne

Trinn	Prøvetidspunkt	Prøvemateriell	Frist for registrering	Ansvarlig
1	September og hele året	SOL Screening – deler	Før høstferien	Solveileder
	August	Bokstavsprøve/Lesesenteret	Før 1. sept i Conexus Engage	Kontaktlærer
	November	Bokstavsprøve/Lesesenteret	Før 1. des i Conexus Engage	Kontaktlærer
	Mars	Bokstavsprøve/Lesesenteret	Før 1. april i Conexus Engage	Kontaktlærer
	April/Mai	Nasjonalt kartlegging lesing – Udir	Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
2	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/ kontaktlærer
	Hele året	SOL	Før høstferien	Solveileder
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb- Conexus Engage	Faglærer/ kontaktlærer
	Mars/April	Nasjonalt kartlegging lesing – Udir	Periode 18. mars–12. april - Conexus Engage	Faglærer/ kontaktlærer

	Mars/April	Nasjonal kartlegging - tallforståelse og regneferdighet – Udir	Periode 18. mars–12. april - Conexus Engage	Faglærer/ kontaktlærer
	Mai	Logoskartlegging på alle elever på 2. trinn	Før 31.05	Ressurskoordinator
3	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	Mattetrappa screening/ettertest	Kontinuerlig	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder
	Mars/April	Nasjonal kartlegging lesing – Udir	Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Mars/April	Nasjonal kartlegging engelsk – Udir	Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Mars/April	Nasjonal kartlegging tallforståelse og regneferdighet – Udir	Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
4	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	Mattetrappa screening/ettertest	Kontinuerlig	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder

	April	Nasjonal kartlegging digitale ferdigheter – Udir	Frivillig- Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
5	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder
	Hele året	Mattetrappa screening/ettertest	Kontinuerlig	Faglærer/kontaktlærer
	Okt/Nov	Nasjonal prøve i engelsk (elektronisk) - Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	Okt/Nov	Nasjonal prøve i lesing (elektronisk) - Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	Okt/Nov	Nasjonal prøve i regning (elektronisk) - Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Mai	Logoskartlegging på alle elever på 5. trinn	Før 31.05	Ressurskoordinator
6	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer

	Hele året	Mattetrappa screening/ettertest	Kontinuerlig	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
7	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder
	Hele året	Mattetrappa screening/ettertest	Kontinuerlig	Faglærer/kontaktlærer
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
8	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder/kontaktlærer
	September	Nasjonal prøve i engelsk (elektronisk) – Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	September	Nasjonal prøve i lesing – Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	September	Nasjonal prøve i regning (elektronisk) – Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer

	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
9	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Hele året	SOL	Kontinuerlig	Solveileder/kontaktlærer
	September	Nasjonal prøve i lesing – Udir	PAS	Faglærer/kontakt-lærer
	September	Nasjonal prøve i regning - Udir	PAS	Faglærer/kontaktlærer
	Januar/Februar	Carlsten	Før 1. feb – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
10	August	Carlsten	Før 1. sept – Conexus Engage	Faglærer/kontaktlærer
	Mai	Skriftlig og muntlig eksamen		Faglærer/kontaktlærer

Rutiner før kartleggingen:

- Sette av tid til trinnmøter der gjennomføring og rutiner blir drøftet og der lærerne får nødvendig informasjon om kartleggingsprøvene.
- Informere på foreldremøte om den kartlegging som foretas.
- Gi elevene god informasjon om hensikten med kartleggingen og hva som kartlegges.

Rutiner etter kartleggingen:

- Vurdere den enkelte elevs resultat og reflektere rundt resultatene på årstrinnet sammen med ressurskoordinator.
- Vurdere kartleggingsresultatene på skolenivå. En gang i året diskuteres resultatene i samlet personal. Dette gir mulighet for en total refleksjon rundt skolens opplæring. Skal gjennomføres i løpet av november.
- Kartleggingsresultater gis til elev og foresatte når resultater foreligger.
- Orienter foreldre når læreren får grunn til bekymring for elevs utvikling.
- Gjennomføre og dokumentere tiltak og metoder som blir valgt for elever som trenger spesielt tilrettelagt undervisning.
- Tilbakemelde til foresatte om tiltak og resultatene av disse.
- Gjennomføre møter for overføring av resultatene fra kartleggingsprøvene til lærere på neste trinn, slik at resultatene kan danne grunnlag for videre leseopplæring.
- Overføre resultatene fra skolenivå til kommunenivå – elektronisk registrering.

Oppfølgingsrutiner

Type kartlegging	Oppfølgingsrutiner	Ansvarlig
Carlstens lese- og skrivetest + bokstavprøve	<ul style="list-style-type: none"> - Ressurskoordinator vurderer resultatene i samråd med faglærer/kontaktlærer - Vurdere videre testing med Arbeidsprøven, Språk 6-16 og evt. Logos - Tiltakene blir vurdert i trinnmøtene sammen med kontaktlærer/faglærer - Tiltaksperiode iverksettes så fort det er mulig - Evaluering av tiltak/retesting så fort tiltaksperioden er over 	<p>Kontaktlærer/faglærer i samarbeid med skolens ressurskoordinator</p> <p>Kontaktlærer gjennomfører kartleggingen</p> <p>Kontaktlærer legger inn resultater i Conexus Engage</p>
SOL-Strukturert observasjon av lesing	<ul style="list-style-type: none"> - Følger tiltaksplan i henhold til de ulike stadiene i leseutviklingen. 	<p>Solveiledere/kontaktlærere</p> <p>Solveilder legger inn resultater i Conexus Engage</p>
Kartleggingsprøver Udir	<ul style="list-style-type: none"> - Tiltakene skal være synlig som en del av halvårsvurderingen - Retesting etter tiltaksperiode 	<p>Kartleggingen gjennomføres av faglærer.</p>
Nasjonale prøver	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skolens resultater presenteres av skoleledelsen for personalet 2. Resultatene diskuteres på trinnets team, og ses i samsvar med øvrig testing 3. Orientering av foreldre 4. Tiltak iverksettes på trinnet 5. Tiltakene skal evalueres når tiltaksperiode er over 	<p>Faglærer/kontaktlærer gjennomfører kartleggingen</p>
LOGOS	<ul style="list-style-type: none"> - Orientering av foreldre og elev om kartlegging - Ressurskoordinator vurderer og analyserer resultatene i samråd med faglærer, og ses i samsvar med øvrig testing. Resultatet drøftes eventuelt sammen med PPT i et forhenvisningsmøte - Tiltaksperiode iverksettes 	<p>Ressurskoordinator gjennomfører kartleggingen</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Tiltakene skal evalueres etter endt tiltaksperiode 	
<p>Matematikk: Fortester og ettertester i mattetrappa + Astrups dynamiske kartlegging</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Resultatene vurderes på trinnteam - Ved behov iverksettes videretesting med Astrups dynamiske kartlegging - Det skal lages en tiltaksplan for enkeltelever - Tiltaksperiode iverksettes - Evaluering av tiltak 	<p>Kontaktlærer/Faglærer i samarbeid med skolens ledelse</p> <p>Fortester og ettertester gjennomføres av faglærer. Evt. Astrups dynamiske kartlegging gjennomføres av faglærer</p>

Rutinebeskrivelse for kartleggingsarbeidet med barn med behov for spesiell oppfølging på skolen i Lierne kommune (før tilmeldingsfasen til PPT).

Mål

Målet er å sikre at begge skolene i Lierne har like rutiner mht oppfølging av barn og ikke har læringsutbytte som forventet, og for å sikre mer likhet i vurderingene som må gjøres når forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning skal vurderes. Rutinen skal også sikre tilstrekkelig dokumentasjon i tilfelle tilmelding til PPT i etterkant.

Rektor har ansvar for all undervisning på sin skole, dette gjelder både tilpasset opplæring og spesialundervisning. Før en elev tilmeldes PPT skal skolen ha hatt fokus på den elev det gjelder, beskrevet vanskene som vist i organiseringskartet. Helhetsvurderingen må inkludere en analyse av system og organisering ved skolen. Før det er mulig å vurdere om eleven har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven § 5-1, er det nødvendig å se nærmere på innholdet i den ordinære opplæringen. Prinsippet om tilpasset opplæring er fastsatt i opplæringsloven § 1-3.

1. Beskrivelse av rutinen – Hva skal skolen gjøre?

Trinn i prosessen	Aktivitet	Ansvarlig	I samarbeid med
1.	Melding om bekymring til skolens ressurskoordinator - foreldre - eleven selv - undervisningspersonale	Ressurs-koordinator	Kontaktlærer, skolehelsetjenesten
2.	Foretar kartleggingsprøver for Lierne kommune	Ressurs-koordinator	Kontaktlærer
3.	Skolen utreder og vurderer opplærings situasjonen/læringsutbyttet til eleven. Tosidig pedagogisk vurdering: 1. Individfaktorer 2. Systemfaktorer (læringsmiljøet) Nær sammenheng mellom pedagogisk vurdering og tiltaksplanlegging	Ressurs-koordinator	Kontaktlærer
4.	Avtaler tid for informasjonsmøte- og samarbeidsmøte sammen med foresatte og faglærere. Utarbeider en framdriftsplan. Koordinator sørger for at det skrives referat	Ressurs-koordinator	Rektor

5.	Tiltak igangsettes	Ressurs-koordinator /kontaktlærer	Klassens øvrige lærere
6.	Foretar kartlegging på nytt	Ressurskoordinator	
7.	Evaluerer tiltaksperiode. Koordinator leder evalueringen etter avsluttet tiltaksperiode og sørger for at det skrives referat fra evalueringen. Alt arbeid skal dokumenteres. Dokumentasjon og referat arkiveres i elevmappen.	Ressurskoordinator / kontaktlærer	
8.	Kaller inn til et samarbeidsmøte sammen med foresatte – informerer om tiltaksperiode. Skolens ressurskoordinator avtaler evt. nye tiltak om nødvendig og justerer framdriftsplanen med ansvarsfordelinger for arbeidsoppgaver, dokumentasjon og tiltaksperiode. Avtaler eventuelt nye møter.	Ressurs-koordinator	Klassens øvrige lærere
9.	Skolen foretar ny evaluering sammen med foresatte/aktuelle instanser på slutten av planlagt tiltaksperiode.	Ressurs-koordinator	
10.	Skolen avslutter saken om tiltakene har vært vellykkede. Skolens ressurskoordinator tar ansvar for oppfølging av ny tiltaksperiode om det viser seg å være positivt for elevens utvikling.	Ressurs-koordinator	

11.	Om eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, må behovet for spesialundervisning og vedtak om tilmelding til PP-tjenesten vurderes. Ressurskoordinator kaller da inn til førhenvissningsmøte med PPT der foresatte, PPT, kontaktlærer og ressurskoordinator møtes.	Ressurskoordinator	
-----	--	--------------------	--

Det er ressurskoordinator som har hovedansvaret for gjennomføring av rutinen, men det forutsettes at de ulike tiltakene er et resultat av et samarbeid mellom alle kontaktlærere/faglærere, alt etter hvilken type problematikk som ligger til grunn.